

Potenciální proudění

Metoda singularit

Spojité rozložení hustoty vířivosti

Uvažujeme, že máme vírovou stěnu, na které je spojitě rozložení vířivosti

$$d\Gamma = \Omega_i \cdot n_i \cdot dS = \Omega_{(n)} \cdot dh \cdot d\ell = \gamma \cdot d\ell$$

Kde:

$$\gamma = \frac{d\Gamma}{d\ell} = \Omega_{(n)} \cdot dh \quad \left[\frac{m}{s} \right]$$

Je lineární hustota vířivosti

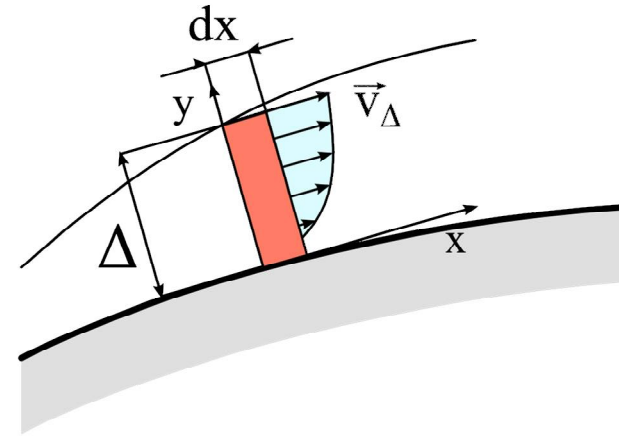
Náhrada mezní vrstvy

Cíl: Pokusíme se skutečnou mezní vrstvu nahradit nekonečně tenkou mezní vrstvou, která bude mít stejné účinky jako mezní vrstva. Při přechodu přes ni se bude rychlost měnit z nuly na rychlost vnějšího proudu.

Cirkulace kolem malého elementu mezní vrstvy

$$d\Gamma = \Omega \cdot dx_1 \cdot dx_2 = \varepsilon_{3jk} \frac{\partial v_k}{\partial dx_j} \cdot dx_1 \cdot dx_2$$

$$d\Gamma = \left(\frac{\partial v_2}{\partial dx_1} - \frac{\partial v_1}{\partial dx_2} \right) \cdot dx_1 \cdot dx_2$$

$$d\Gamma = dx_1 \cdot \int_0^{\Delta} \left(\frac{\partial v_2}{\partial dx_1} - \frac{\partial v_1}{\partial dx_2} \right) \cdot dx_2 = dx_1 \cdot \left[\int_0^{\Delta} \frac{\partial v_2}{\partial dx_1} \cdot dx_2 - \int_0^{v_{\Delta}} dv_1 \right] = dx_1 \cdot \left[\int_0^{\Delta} \frac{\partial v_2}{\partial dx_1} \cdot dx_2 - v_{\Delta} \right]$$

$$d\Gamma = \lim_{\Delta \rightarrow 0} \left(\int_0^{\Delta} \frac{\partial v_2}{\partial dx_1} \cdot dx_2 - v_{\Delta} \right) dx_1 = -v_{\Delta} dx_1 = \gamma \cdot dx_1$$

Náhrada obtékaného profilu

Křivku obrysu profilu označíme K .

K_+ - horní strana profilu

K_- - dolní strana profilu

L – střední čára profilu

Podle předchozího nahradíme skutečnou mezní vrstvu nekonečně tenkou mezní vrstvou s hustotou cirkulace γ_K

Pak můžeme psát

$$d\Gamma = \gamma_K \cdot dK$$

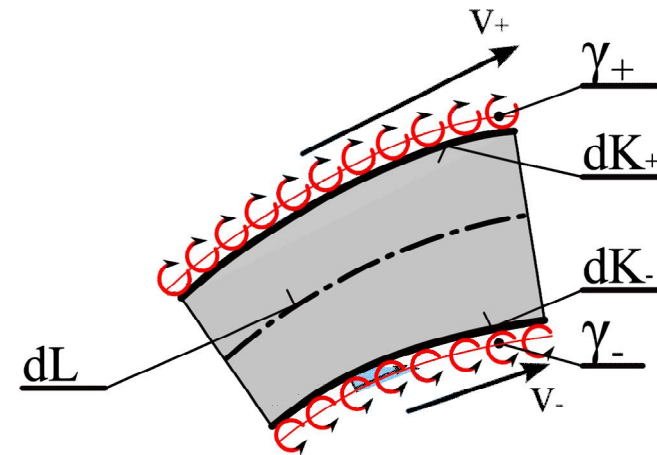
Cirkulaci kolem celého profilu můžeme vyjádřit

$$\Gamma = \int_K \gamma_K \cdot dK$$

Další řešení může pokračovat dvěma směry

Metoda singularit pro tenké profily – jde ve zjednodušování dál a vířivost se koncentruje na střední čáru

Metoda hraničních vířivých elementů – zůstává u náhrady mezní vrstvy

Metoda singularit – tenký profil

Co je to tenký profil?

Nejdříve zkusíme vyjádřit elementární cirkulaci kolem **elementu profilu**

$$d\Gamma = v_- \cdot dK_- - v_+ \cdot dK_+$$

Vezmeme-li do úvahy náhradu mezní vrstvy

$$d\Gamma = \gamma_- \cdot dK_- + \gamma_+ \cdot dK_+$$

U **tenkého profilu** můžeme s úspěchem předpokládat

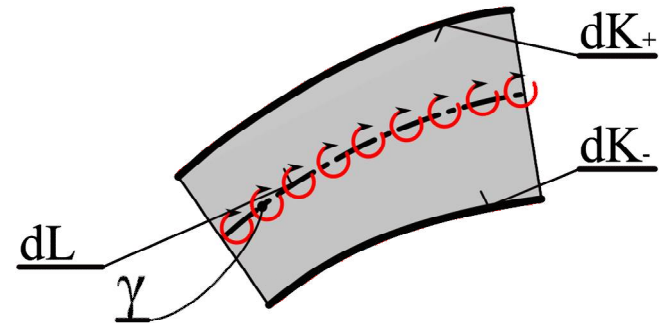
$$dL = dK_- = dK_+$$

Pokud vše převedeme do jednoho souřadného systému vztaženému ke střední čáře pak můžeme psát:

$$d\Gamma = (\gamma_+ + \gamma_-) \cdot dL = -(v_+ - v_-) \cdot dL = \gamma \cdot dL$$

Cirkulace kolem celého profilu je dána integrálem

$$\Gamma = \int_L \gamma \cdot dL$$

Metoda singularit – tenký profil - korekce

Tím, že jsme umístili víry na střední čáru profilu jsme uvnitř profilu zavedli fiktivní proudění. Ke shodě se skutečností stačí, aby rychlosti v blízkosti stěny profilu byly zvenčí i zevnitř stejné.

Korekce na měnící se tloušťku profilu. Při změně tloušťky profilu má střední čára a stěna profilu různý sklon.

V oblasti kde se mění tloušťka profilu musíme zavést korekci.

Musíme zmírnit předpoklad o elementárních délkách.

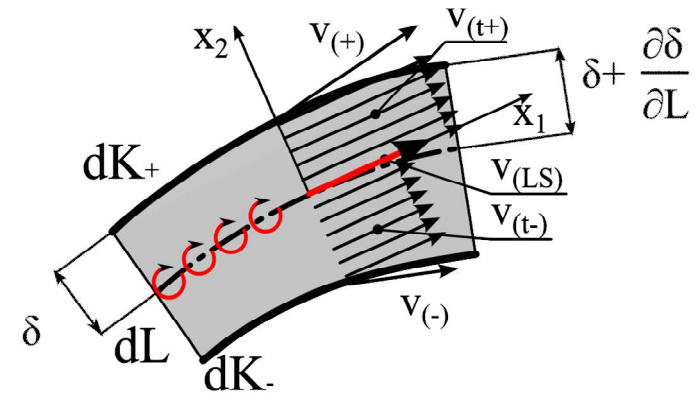
$$dL \neq dK_- = dK_+$$

Cirkulace kolem elementu profilu však musí zůstat stejná musí platit

$$d\Gamma = -(v_{t+} - v_{t-}) \cdot dL = -(v_+ - v_-) \cdot dK$$

Pro elementární úseky horní a dolní strany profilu by tedy mělo platit

$$v_{t\pm} \cdot dL = v_{\pm} \cdot dK \quad v_{\pm} = v_{t\pm} \cdot \frac{dL}{dK}$$

Metoda singularit – tenký profil - korekce

$$v_{\pm} = v_{t\pm} \cdot \frac{dL}{dK}$$

Podle obrázku můžeme psát

$$dK = \sqrt{dL^2 + \left(\frac{d\delta}{dL} \cdot dL\right)^2}$$

Označíme

$$\delta' = \frac{d\delta}{dL}$$

Pak

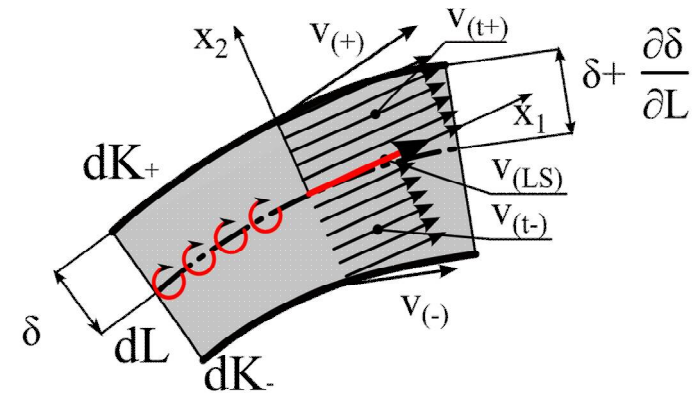
$$v_{\pm} = \frac{v_{t\pm}}{\sqrt{1 + \delta'^2}}$$

Poznámka:

Tloušťka profilu je modelována rozložením hustoty zdrojů a propadů (q) na střední čáře.

Profil je tvořen uzavřenou proudnicí. Aby tomu tak bylo, pak musí platit:

$$\int_L q \cdot dL = 0$$

Metoda singularit – obtékání osamocenému profilu

Na střední čáře profilu jsou umístěny hustoty zdrojů/propadů a hustota vířivosti.
Osamocenému profilu je umístěn v komplexní rovině ζ .

Rychlost vyvolaná:

Bodovým zdrojem/propadem

$$v_Q = \frac{Q}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{i\varphi}$$

Lineární hustotou zdrojů/propadů

$$dv_q = \frac{q \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{i\varphi}$$

Komplexně sdružená rychlost

$$d\bar{v}_q = \frac{q \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{-i\varphi}$$

Bodovým vírem

$$v_\Gamma = \frac{\Gamma}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{i(\varphi + \frac{\pi}{2})}$$

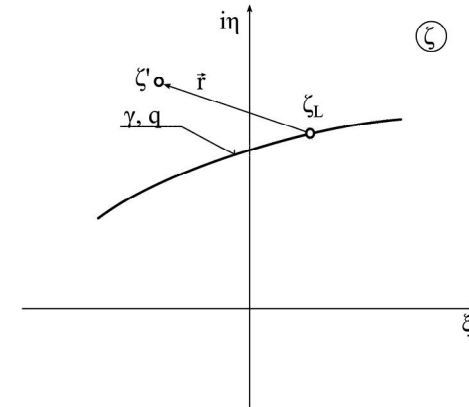
Lineární hustotou vířivosti

$$dv_\gamma = \frac{\gamma \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{i(\varphi + \frac{\pi}{2})}$$

$$d\bar{v}_\gamma = \frac{\gamma \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{-i(\varphi + \frac{\pi}{2})}$$

$$d\bar{v}_\gamma = \frac{\gamma \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{-i\varphi} \cdot e^{-i\frac{\pi}{2}}$$

$$d\bar{v}_\gamma = -i \cdot \frac{\gamma \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r} \cdot e^{-i\varphi}$$

Metoda singularit – obtékání osamocenému profilu

Oba vztahy můžeme ještě upravit

$$d\bar{v}_q = \frac{q \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r \cdot e^{i\varphi}} \qquad d\bar{v}_\gamma = \frac{-i \cdot \gamma \cdot dL}{2 \cdot \pi \cdot r \cdot e^{i\varphi}}$$

Vzhledem k tomu, že hustoty zdrojů, propadů a hustota vířivosti bude umístěna na stejné křivce – střednicáře tak můžeme obě rovnice sloučit do jedné a vyjádřit rychlost vyvolanou liniovým elementem na kterém je umístěn zdroj/propad a vířivost.

$$d\bar{v} = d\bar{v}_q + d\bar{v}_\gamma = \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{r \cdot e^{i\varphi}}$$

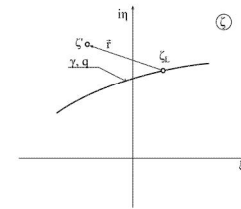
Pokud se nacházíme v komplexní rovině ζ pak můžeme vztah ještě upravit

$$r \cdot e^{i\varphi} = \zeta' - \zeta_L$$

ζ' – je poloha bodu, kde chceme znát rychlost

ζ_L – je poloha bodu, kde je umístěn zdroj propad či hustota vířivosti.

$$d\bar{v} = d\bar{v}_q + d\bar{v}_\gamma = \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta' - \zeta_L}$$

Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu

Máme tedy vztah pro komplexně sdruženou elementární rychlost vyvolanou singularitami na elementu střední čáry dL

$$d\bar{v} = \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta' - \zeta_L}$$

Chceme-li znát rychlost vyvolanou singularitami na celé střední čáře, pak musíme provést integraci.

$$\bar{v} = \oint_L \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta' - \zeta_L}$$

Veličiny q , γ a ζ_L jsou funkcemi L , tedy se po střední čáře mění. Je důležité si uvědomit, že platí

$$\Gamma = \oint_L \gamma \cdot dL$$

$$0 = \oint_L q \cdot dL$$

Průběhy q a γ neznáme a je třeba je určit na základě okrajových podmínek. Je třeba určit rychlost na střední čáře vyvolanou singularitami taktéž umístěnými na střední čáře.

Metoda singularit – obtékání osamocenému profilu

Komplexně sdruženou rychlost můžeme tedy vyjádřit následujícím způsobem.

$$\bar{v} = \oint_L \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta'_L - \zeta_L}$$

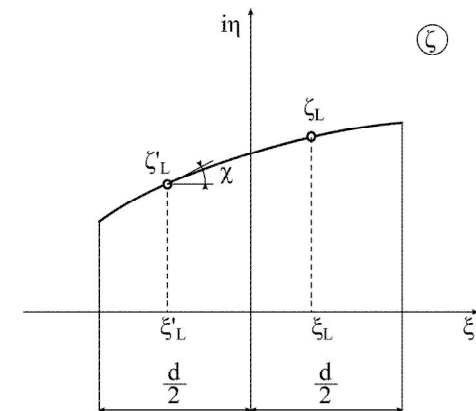
Problém této integrace je v tom, že tento integrál je singulární. To znamená, že rozdíl $\zeta'_L - \zeta_L$ je roven nule. Je třeba to řešit ve smyslu Cauchyho hlavní hodnoty a pak tzv lokální rychlostí.

$$\bar{v} = \oint_L \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta'_L - \zeta_L} + \oint_{\zeta'_L - \varepsilon}^{\zeta'_L + \varepsilon} \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta'_L - \zeta_L}$$

$$\bar{v}_R + \bar{v}_C$$

$$\bar{v}_L$$

Lokální rychlost
(Samoindukovaná
rychlost)

Metoda singularit – obtékání osamocenému profilu – samoindukovaná rychlost

Nejdříve se budeme zabývat samoindukovanou rychlostí v_L .

$$\overline{v}_L = \oint_{\zeta'_L - \varepsilon}^{\zeta'_L + \varepsilon} \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta'_L - \zeta_L}$$

Blízké okolí je velice malé to znamená, že můžeme předpokládat:

Křivku můžeme nahradit přímkou.

Rozložení hustoty vířivosti a zdrojů a propadů je konstantní

Pak:

$$\overline{v}_L = \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \oint_{\zeta'_L - \varepsilon}^{\zeta'_L + \varepsilon} \frac{dL}{\zeta'_L - \zeta_L}$$

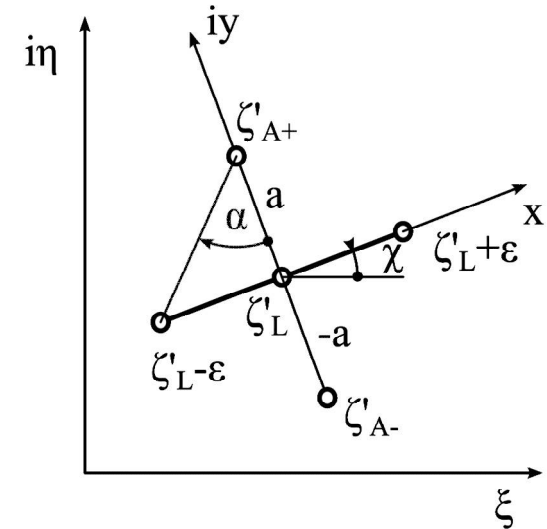
Transformační vztah mezi oběma komplexními rovinami:

$$\zeta = \zeta'_L + z \cdot e^{i\chi}$$

Platí následující relace:

$$L = a \cdot \operatorname{tg} \alpha \qquad dL = \frac{a \cdot d\alpha}{\cos^2 \alpha}$$

$$\zeta_{A\pm} - \zeta_L = (\zeta'_L + z_{A\pm} \cdot e^{i\chi}) - (\zeta'_L + z_L \cdot e^{i\chi}) = (z_{A\pm} - z_L) \cdot e^{i\chi} = -a \cdot (\operatorname{tg} \alpha \mp i) \cdot e^{i\chi}$$

Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu – samoindukovaná rychlost

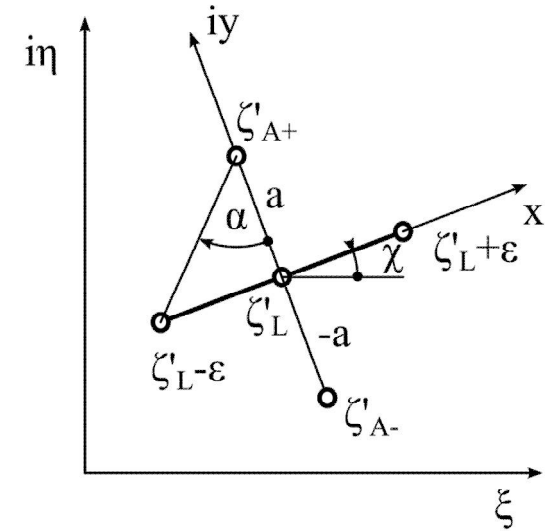
Dostali jsme vztah pro komplexně sdruženou rychlost

$$\overline{v}_L = \mp \frac{(\gamma + i \cdot q)}{2} \cdot e^{-i\chi}$$

Reálnou rychlost tedy dostaneme přehozením znaménka u imaginární části

$$v_L = \mp \frac{(\gamma - i \cdot q)}{2} \cdot e^{i\chi}$$

Jak to tedy nyní vypadá s těmi ostatními částmi rychlosti?

Metoda singularit – obtékání osamocenému profilu

První část rychlosti můžeme upravit tak, že zavedeme **modifikované** hustoty zdrojů a vířivostí a zavedeme další substituci.

$$q^* = \frac{q}{\cos\chi} \quad \gamma^* = \frac{\gamma}{\cos\chi}$$

$$q = q^* \cdot \cos\chi \quad \gamma = \gamma^* \cdot \cos\chi \quad dL = \frac{d\xi}{\cos\chi}$$

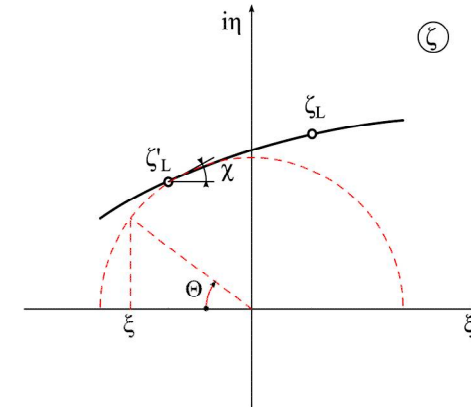
$$\bar{v}_R + \bar{v}_C = \oint_L \frac{(q - i \cdot \gamma)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{dL}{\zeta'_L - \zeta_L} = \oint_{-\frac{d}{2}}^{\frac{d}{2}} \frac{(q^* - i \cdot \gamma^*)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{\xi'_L - \xi_L}{\zeta'_L - \zeta_L} \cdot \frac{d\xi}{\xi'_L - \xi_L}$$

Převédeme integraci na integraci přes úhel

$$\xi = -\frac{d}{2} \cdot \cos\theta \quad d\xi = \frac{d}{2} \cdot \sin\theta \cdot d\theta$$

Pak:

$$\bar{v}_R + \bar{v}_C = \int_0^\pi \frac{(q^* - i \cdot \gamma^*)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{\xi'_L - \xi_L}{\zeta'_L - \zeta_L} \cdot \frac{-\sin\theta}{\cos\theta' - \cos\theta} d\theta$$

Metoda singularit – obtékání osamocenému profilu

Máme tedy vztah pro indukovanou rychlost

$$\bar{v}_R + \bar{v}_C = \oint_0^\pi \frac{(q^* - i \cdot \gamma^*)}{2 \cdot \pi} \cdot \frac{\xi'_L - \xi_L}{\zeta'_L - \zeta_L} \cdot \frac{-\sin\theta}{\cos\theta' - \cos\theta} d\theta$$

Jak je to s funkcemi pro q^* a γ^* ?

Neznáme je! Co s tím?

Zvolíme si je! Jak? Vhodně!

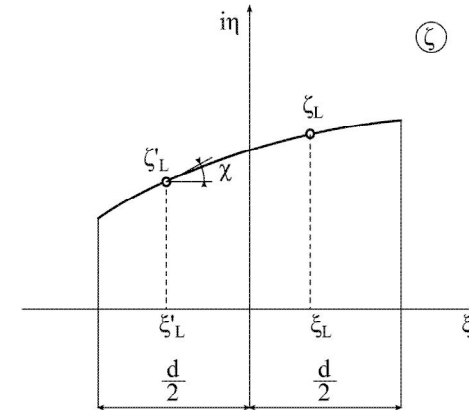
Vybereme Glauertovy řady.

$$\gamma^* = 2 \cdot v_m \cdot \left[A_{(0)} \cdot \cotg\left(\frac{\theta}{2}\right) + \sum_{\mu=1}^{n-1} A_{(\mu)} \cdot \sin(\mu \cdot \theta) \right]$$

$$q^* = 2 \cdot v_m \cdot \sum_{\mu=1}^n B_{(\mu)} \cdot \left[K_{(\mu)} \cdot \cotg\left(\frac{\theta}{2}\right) - \sin(\mu \cdot \theta) \right] \quad v_m = v_{\infty \xi}$$

Koeficienty $A_{(\mu)}$ a $B_{(\mu)}$ nazýváme tzv. volné koeficienty. Jejich počet závisí na volbě stupně Galuertových řad.

Co ale s koeficientem $K_{(\mu)}$?

Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu

Aby byl profil uzavřený pak musí platit:

$$\int_{\zeta_1}^{\zeta_2} q \cdot dL = 0 \quad \left| \begin{array}{l} dL = \frac{d\xi}{\cos\chi} \\ q = q^* \cdot \cos\chi \end{array} \right| \quad \int_{\xi_1}^{\xi_2} q^* d\xi = 0$$

Dosadíme tam Glauertovu řadu.

$$\int_{\xi_1}^{\xi_2} 2 \cdot v_m \cdot \sum_{\mu=1}^n B_{(\mu)} \cdot \left[K_{\mu} \cdot \cot g \left(\frac{\Theta}{2} \right) - \sin(\mu \cdot \theta) \right] d\xi = 0$$

Převédeme to na integraci přes Θ

$$\int_0^{\pi} 2 \cdot v_m \cdot \sum_{\mu=1}^n B_{(\mu)} \cdot \left[K_{\mu} \cdot \cot g \left(\frac{\Theta}{2} \right) - \sin(\mu \cdot \theta) \right] \sin\Theta \cdot d\Theta = 0$$

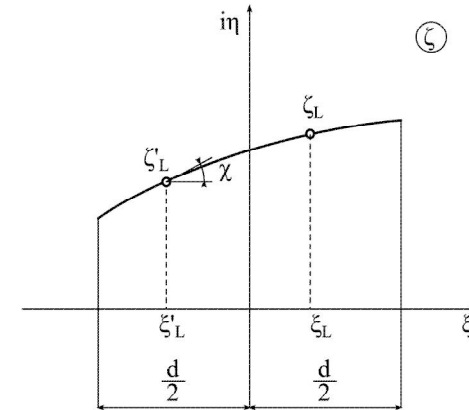
$$2 \cdot v_m \cdot \sum_{\mu=1}^n B_{(\mu)} \cdot [K_{\mu} \cdot I_{(0)} - I_{(\mu)}] \cdot d\Theta = 0$$

$$I_{(0)} = \int_0^{\pi} \cot g \left(\frac{\Theta}{2} \right) \cdot \sin\Theta \cdot d\Theta = \int_0^{\pi} (1 + \cos\Theta) \cdot d\Theta = \pi$$

$$\frac{\pi}{2} \text{ pro } \mu = 1$$

$$I_{(\mu)} = \int_0^{\pi} \sin(\mu \cdot \theta) \cdot \sin\Theta \cdot d\Theta =$$

$$0 \text{ pro } \mu > 1$$

Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu

Máme tedy

$$2 \cdot v_m \cdot \sum_{\mu=1}^n B_{(\mu)} \cdot [K_{\mu} \cdot I_{(0)} - I_{(\mu)}] d\Theta = 0$$

Můžeme psát:

$$K_{\mu} \cdot I_{(0)} - I_{(\mu)} = 0$$

$$K_{\mu} = \frac{I_{(\mu)}}{I_{(0)}} = \begin{cases} \frac{1}{2} & \text{pro } \mu = 1 \\ 0 & \text{pro } \mu > 1 \end{cases}$$

Pak po implementaci podmínky pro uzavřený profil dostaneme pro Glauertovu řadu:

$$q^* = 2 \cdot v_m \cdot \left\{ B_{(1)} \cdot \left[\frac{1}{2} \cdot \cotg \left(\frac{\Theta}{2} \right) - \sin \Theta \right] - \sum_{\mu=2}^n B_{(\mu)} \cdot \sin(\mu \cdot \Theta) \right\}$$

Pokud za tyto Glauertovy řady dosadíme do vztahu pro $v_C + v_R$, pak jsou ty integrály řešitelné analyticky. Budeme předpokládat, že už toto řešení známe.

Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu

Pro určení volných koeficientů $A_{(\mu)}$ a $B_{(\mu)}$ musíme najít určitý počet podmínek v podstatě 2.n podmínek. Podmínky budou napsány pro n bodů střední čáry.

Indukovanou rychlost nad a pod střední čarou můžeme vyjádřit

$$v = v_{\infty} + v_i = v_{\infty} + v_R + v_C + v_L$$
$$v = v_{\infty} + v_R + v_C \mp \frac{(\gamma - i \cdot q)}{2} \cdot e^{i\chi}$$

Střední rychlost na povrchu tedy můžeme vyjádřit

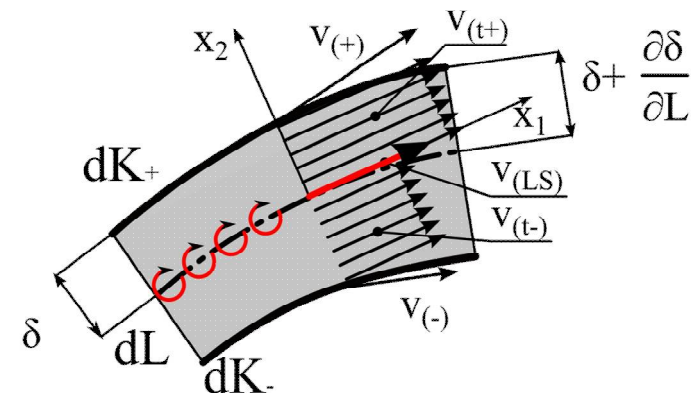
$$v_{LS} = v_{\infty} + v_R + v_C$$

Střední rychlost na povrchu tedy můžeme vyjádřit

Kinematické podmínky

První kinematická podmínka říká, že střední rychlost na střední čáře musí být ke střední čáře tečná.

Druhá kinematická podmínka říká, že uvnitř rychlostního profilu musí platit rovnice kontinuity.

Metoda singularit – První kinematická podmínka

Tečnu ke střední čáře profilu v podstatě známe je vyjádřena úhlem χ . Musí tedy platit

$$\tan \chi = \frac{v_{LS\eta}}{v_{LS\xi}}$$

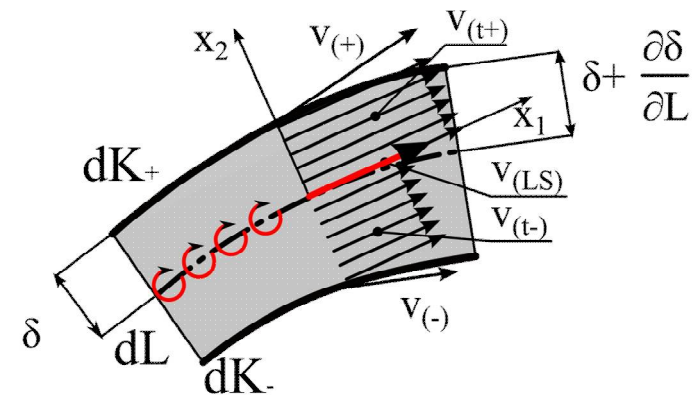
$$v_{LS\eta} = \tan \chi \cdot v_{LS\xi}$$

$$v_{\infty\eta} + v_{C\eta} + v_{R\eta} = \tan \chi \cdot (v_{\infty\xi} + v_{C\xi} + v_{R\xi})$$

Celou rovnici převedeme do bezrozměrného tvaru:

$$\frac{v_{\infty\eta}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{C\eta}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{R\eta}}{v_{\infty\xi}} = \tan \chi \cdot \left(\frac{v_{\infty\xi}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{C\xi}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{R\xi}}{v_{\infty\xi}} \right)$$

$$v_{\infty\xi} = v_m$$

Metoda singularit – Druhá kinematická podmínka

Pokud zkoumáme profily konečné tloušťky, pak zavádíme fiktivní proudění uvnitř profilu a musíme respektovat rovnici kontinuity uvnitř profilu.

Rovnice kontinuity

$$v_{LS} \cdot \delta + \frac{q}{2} \cdot dL - v_{LS} \left(\delta + \frac{\partial \delta}{\partial L} dL \right) = 0$$

$$v_{LS} \frac{\partial \delta}{\partial L} = \frac{q}{2}$$

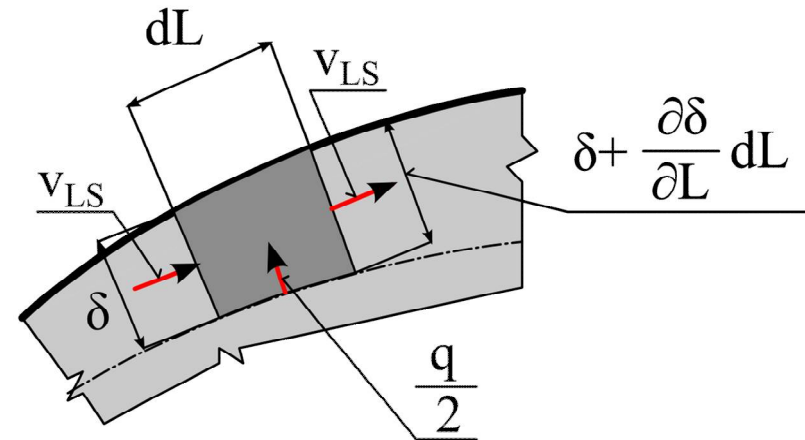
$$dL = \frac{\partial \xi}{\cos \chi}$$

$$v_{LS} \frac{\partial \delta}{\partial \xi} = \frac{q}{2 \cdot \cos \chi} = \frac{q^*}{2}$$

$$v_{LS} = v_{LS\xi} \cdot \cos \chi + v_{LS\eta} \cdot \sin \chi$$

$$v_{LS} = v_{\infty} + v_R + v_C$$

$$\left[\left(1 + \frac{v_{R\xi}}{v_m} + \frac{v_{C\xi}}{v_m} \right) \cdot \cos \chi + \left(\frac{v_{\infty\eta}}{v_m} + \frac{v_{R\eta}}{v_m} + \frac{v_{C\eta}}{v_m} \right) \cdot \sin \chi \right] \frac{\partial \delta}{\partial \xi} = \frac{q^*}{2 \cdot v_m}$$

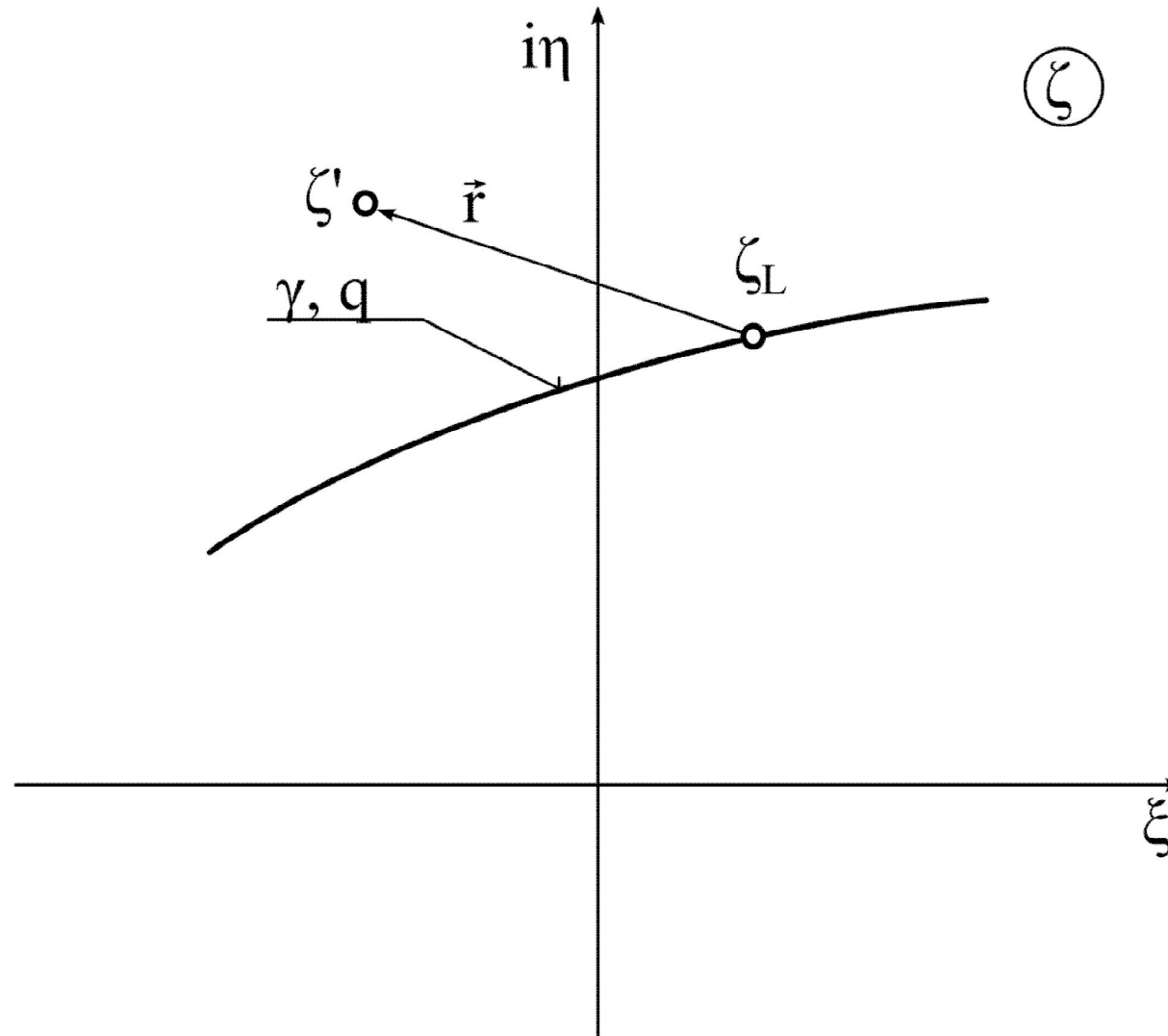
Metoda singularit – kinematické podmínky srhnutí

Pokud zkoumáme profily konečné tloušťky, pak zavádíme fiktivní proudění uvnitř profilu a musíme respektovat rovnici kontinuity uvnitř profilu.

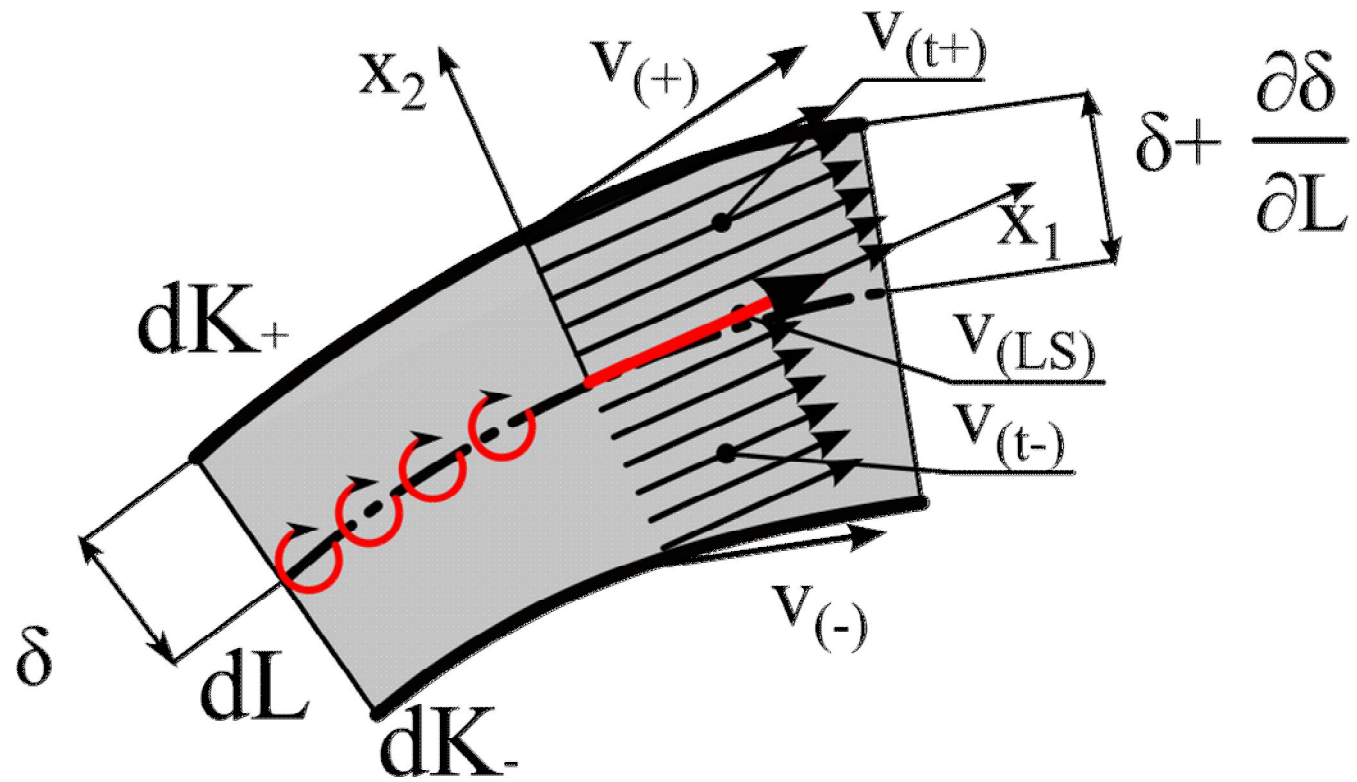
$$\frac{v_{\infty\eta}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{C\eta}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{R\eta}}{v_{\infty\xi}} = \tan \chi \cdot \left(\frac{v_{\infty\xi}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{C\xi}}{v_{\infty\xi}} + \frac{v_{R\xi}}{v_{\infty\xi}} \right)$$

$$\left[\left(1 + \frac{v_{R\xi}}{v_m} + \frac{v_{C\xi}}{v_m} \right) \cdot \cos \chi + \left(\frac{v_{\infty\eta}}{v_m} + \frac{v_{R\eta}}{v_m} + \frac{v_{C\eta}}{v_m} \right) \cdot \sin \chi \right] \frac{\partial \delta}{\partial \xi} = \frac{q^*}{2 \cdot v_m}$$

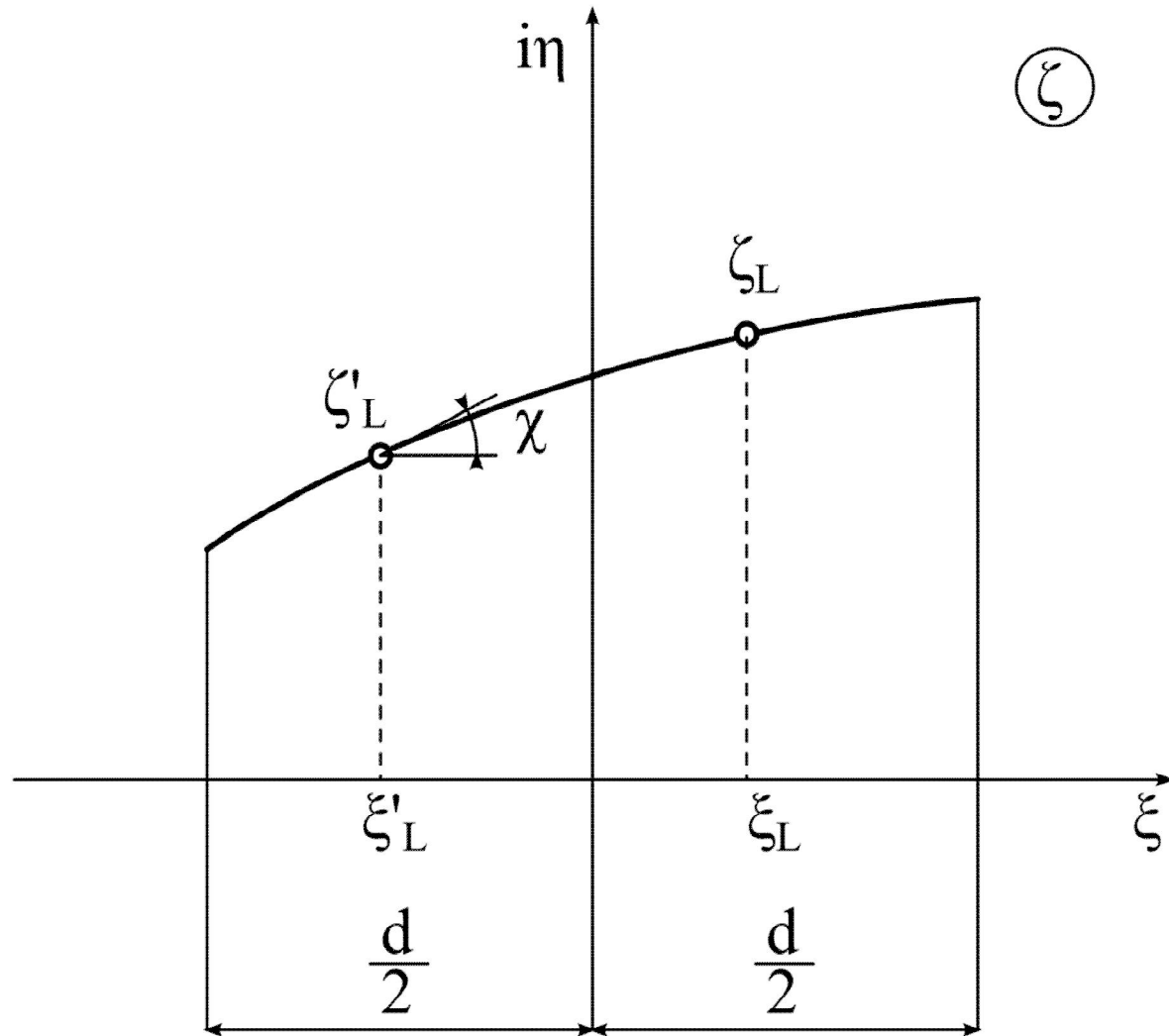
Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu

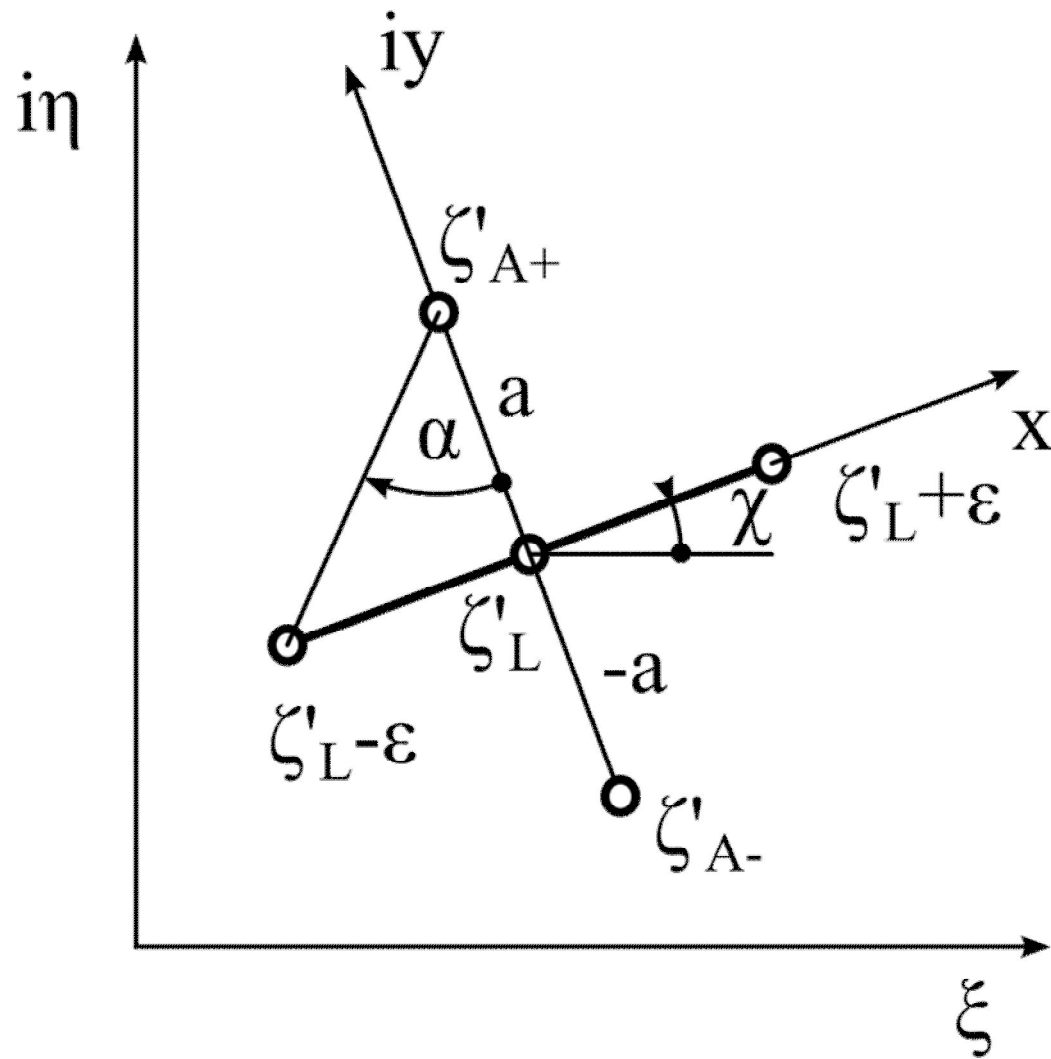
Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu

Metoda singularit – obtékání osamoceneného profilu

Metoda singularit – obtékání osamoceného profilu

Metoda singularit – obtékání osamocenému profilu

